

**CONSILIUL
UNIUNII EUROPENE**

**Bruxelles, 21 august 2013 (22.08)
(OR. en)**

13083/13

**AGRI 527
AGRIORG 104**

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretar General al Comisiei Europene semnat de către dl Jordi AYET PUIGARNAU, director
Data primirii:	16 august 2013
Destinatar:	DI Uwe CORSEPIUS, Secretar General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2013) 593 final
Subiect:	Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu cu privire la punerea în aplicare a măsurilor privind sectorul apicol prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul Comisiei COM(2013) 593 final.

Anexă: COM(2013) 593 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 16.8.2013
COM(2013) 593 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**cu privire la punerea în aplicare a măsurilor privind sectorul apicol prevăzute de
Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului**

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

cu privire la punerea în aplicare a măsurilor privind sectorul apicol prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului

1. INTRODUCERE

Articolul 184 din Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole („Regulamentul unic OCP”)¹ prevede prezentarea, o dată la trei ani, a unui raport către Parlamentul European și Consiliu cu privire la punerea în aplicare a măsurilor privind sectorul apicol, prevăzute la articolul 105 și următoarele din regulamentul respectiv.

Prezentul raport îndeplinește această obligație și are ca obiect exercițiile 2009/2010, 2010/2011 și 2011/2012. Aceste exerciții corespund ultimului an al programului apicol trienal anterior (2008-2010) și primilor doi ani ai programului actual (2011-2013). Prezentul raport este cel de-al cincilea raport elaborat de Comisie cu privire la punerea în aplicare a programelor apicole naționale în statele membre. Cel de-al patrulea raport COM(2010) 267 final² a fost adoptat în mai 2010 și a cuprins ultimii trei ani de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007.

Fiecare stat membru a comunicat un program național pentru sectorul apicol corespunzător perioadelor 2008-2010 și 2011-2013. Acest fapt reflectă interesul puternic al statelor membre, precum și nevoile apiculturii europene, un sector de dimensiuni reduse dominat de apicultori neprofesioniști și care se confruntă cu provocări majore, în special din cauza pierderilor de roiuri de albine, a creșterii costurilor de producție și a importurilor la prețuri scăzute.

În 2012, Comisia a solicitat o evaluare externă a măsurilor privind sectorul apicol, iar prezentul raport include principalele rezultate ale evaluării menționate.

2. METODOLOGIE

Prezentul raport are la bază următoarele surse de informații:

- programele apicole naționale comunicate Comisiei de către cele 27 de state membre pentru perioadele 2008-2010 și 2011-2013, conform articolului 105 din Regulamentul privind OCP unică și articolului 1 din Regulamentul (CE) nr. 917/2004 al Comisiei³ de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 797/2004 al Consiliului referitor la acțiunile care au ca scop îmbunătățirea condițiilor de producere și de comercializare a produselor apicole. programele naționale includ un studiu privind structura

¹ JO L 299, 16.11.2007, p. 1.

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0267:FIN:RO:PDF>.

³ JO L 163, 30.4.2004, p. 83.

sectorului apicol, astfel cum este prevăzut la articolele 1 și 9 din Regulamentul (CE) nr. 917/2004.

- cheltuielile efectuate de statele membre cu privire la măsurile adoptate în cadrul programelor apicole, astfel cum sunt prevăzute la articolul 108 din Regulamentul privind OCP unică.
- date privind producția de miere și comerțul internațional extrase din bazele de date EUROSTAT, COMEXT și FAO.
- contribuții din partea statelor membre și a sectorului apicol european.
- studiul efectuat de către un consultant extern cu privire la evaluarea măsurilor privind sectorul apicol⁴.

Cifre detaliate și tabele de date sintetizate privind piața mierii și programele apicole sunt disponibile pe site-ul internet al Comisiei⁵.

3. SITUAȚIA PIETEI DIN SECTORUL APICOL

3.1. Piața mondială

3.1.1. Producția

În 2011, producția mondială de miere s-a ridicat la 1 636 000 de tone conform FAO. În ultimii zece ani, producția a crescut lent, dar în mod constant, cu două excepții, în 2007 și 2009.

China a înregistrat cea mai ridicată producție de miere, și anume 446 000 de tone reprezentând 27,3 % din producția totală înregistrată la nivel mondial, urmată de UE cu 217 000 de tone (13,3 %). Printre ceilalți producători importanți de miere se numără Turcia, cu o creștere constantă a producției, Ucraina și Statele Unite ale Americii. Cota deținută de America Centrală și de Sud a scăzut, în special datorită unei scăderi semnificative a producției în Argentina începând cu 2005.

3.1.2. Comercializarea

Aproximativ o cincime din producția mondială de miere este comercializată pe piața internațională potrivit datelor furnizate de FAO și COMEXT.

Exporturile mondiale oscilează între 300 000 și 360 000 de tone de mai mulți ani; în 2011, acestea se situau în jurul valorii de 335 000 de tone. China a înregistrat o creștere a exporturilor și a fost cel mai mare exportator la nivel mondial în ultimii patru ani, înregistrând aproximativ 100 000 de tone în 2011. Argentina este al doilea exportator ca mărime, dar cantitățile exportate de aceasta sunt în scădere, ridicându-se la aproximativ 72 000 de tone în 2011.

UE și SUA sunt principalii importatori de miere.

⁴ http://ec.europa.eu/agriculture/evaluation/market-and-income-reports/index_en.htm.

⁵ http://wcmcom-ec-europa-eu-wip.wcm3vue.cec.eu.int:8080/agriculture/honey/index_en.htm

3.2. Piața UE

3.2.1. Producția

Conform datelor EUROSTAT, producția de miere a UE a fost de 217 366 de tone în 2011. Producția UE a înregistrat o creștere ușoară în ultimii zece ani (+6 % față de 2010), cu variații anuale negative și pozitive în funcție de condițiile meteorologice.

Prețul de vânzare al mierii depinde de tipul și de calitatea mierii și de filiera comercială; mierea de masă (85 % din mierea vândută în UE) este mai scumpă decât mierea industrială, iar mierea monofloră atrage, de asemenea, prețuri mai mari.

În ceea ce privește filiera comercială, apicultorii obțin cel mai bun preț atunci când vând direct consumatorilor; următoarea cea mai bună opțiune este vânzarea de miere condiționată către comercianții cu amănuntul, iar a treia posibilitate este vânzarea către ambalatori și distribuitori.

Cea mai mare parte a mierii din UE este vândută direct consumatorilor de către apicultori; acest fapt este legat și de nivelul predominant neprofesionist la care se practică apicultura în majoritatea statelor membre. Cu toate acestea, există anumite disparități la nivelul filierelor comerciale în UE; de exemplu, în Spania, cea mai mare parte a producției este vândută sectorului de prelucrare/ambalare, fapt datorat nivelului mai ridicat de profesionalizare a sectorului din această țară.

3.2.2. Comercializarea

UE este un importator net de miere, întrucât producția UE acoperă numai 61,6 % din consumul său. Nivelul consumului a fost destul de stabil de-a lungul anilor, cu o medie de aproximativ 0,70 kg/cap de locuitor.

Principalii trei producători de miere din Uniune sunt Spania, Germania și România, care au înregistrat, în 2011, o producție de 34 000, 25 831 și, respectiv, 24 127 de tone. Alte state membre cu un nivel semnificativ al producției sunt Ungaria (19 800 de tone), Franța (16 000 de tone), Grecia (14 300 de tone), Polonia (13 369 de tone).

Începând cu anul 2000, importurile UE de miere au variat între 120 000 și 150 000 de tone. În 2012, Uniunea Europeană a importat 149 248 de tone de miere, în principal din China (63 961 de tone, adică 43 % din total), urmată de Argentina (22 344 de tone). Cota importurilor din China a crescut în mod constant începând din 2008, datorită prețurilor foarte scăzute, în timp ce, în paralel, ponderea importurilor din Argentina a scăzut. Mexic este al treilea furnizor ca mărime (21 249 de tone), iar Ucraina al patrulea (8 949 de tone).

În 2012, Germania era principalul stat membru importator, cu peste o treime din valoarea totală.

Valoarea unitară medie a mierii de import în UE a crescut începând din 2010, ajungând la 2,08 EUR/kg în 2012. Mierea din China are cea mai scăzută valoare unitară, și anume de 1,44 EUR/kg. Valorile unitare medii ale mierii de import pentru alți furnizori principali ai UE sunt: 1,83 EUR/kg pentru Ucraina, 2,23 EUR/kg pentru Argentina și 2,44 EUR/kg pentru Mexic.

Exporturile din Uniune au crescut din 2010, ajungând la 14 275 de tone în 2012 (+33 %). Totuși, acestea rămân încă limitate, reprezentând mai puțin de 7 % din producție. Principalele destinații ale exporturilor UE nu s-au schimbat începând cu 2010: Elveția, Japonia, Arabia Saudită și Statele Unite ale Americii.

Germania și Spania sunt principalii exportatori din UE; aceste două state membre asigură împreună peste jumătate din exporturile Uniunii Europene.

Valoarea unitară medie a mierii de export din UE a crescut în mod constant din 2010, ajungând la 5,14 EUR/kg în 2012. În consecință, diferența dintre valorile unitare de import și de export s-a adâncit în mod substanțial, ajungând la aproximativ 3 EUR/kg. Această disparitate valorică se poate explica prin faptul că exporturile UE constau, în principal, din miere ambalată de înaltă calitate, în timp ce importurile includ volume mari de miere mai ieftină în recipiente mai mari, utilizată pentru amestecuri și în industria alimentară.

4. PUNEREA ÎN APLICARE A PROGRAMELOR NAȚIONALE APICOLE

4.1. Obiective și măsuri eligibile

Obiectivul global al programului este de a îmbunătăți condițiile generale privind producția și comercializarea produselor apicole în Uniune.

Există șase măsuri cu obiective specifice care sunt eligibile pentru ajutor și care pot fi incluse în programele apicole naționale ale statelor membre; acestea sunt enumerate la articolul 106 din Regulamentul privind OCP unică și nu s-au modificat de la data ultimului raport.

Asistența tehnică urmărește să crească eficacitatea producției și a comercializării prin aplicarea unor tehnici perfecționate. Aceasta include organizarea unor cursuri de bază pentru începători și a unor cursuri de formare continuă pentru apicultorii cu experiență, precum și pentru cei responsabili cu gestionarea grupurilor de apicultori sau a cooperativelor; cursurile de formare abordează în special domenii cum ar fi creșterea albinelor și prevenirea bolilor, condițiile de colectare, ambalare, depozitare și transport al mierii, precum și comercializarea acesteia. Stupinele cu scop didactic și rețeaua de consultanți/tehnicieni apicultori permit difuzarea de cunoștințe tehnice cu utilitate practică. Măsura poate fi, de asemenea, utilizată pentru a sprijini modernizarea sectorului prin achiziționarea de către apicultori a unor echipamente de extragere a mierii.

Prevenirea varroozei are ca obiectiv combaterea infestării stupilor cu acest parazit endemic. Varrooza este cauzată de un acarian care slăbește sistemul imunitar al albinelor și sporește riscul de infecții secundare cu viruși la albine. Varrooza cauzează în prezent scăderi semnificative ale randamentului producției apicole în UE și poate conduce la pierderea roiurilor, dacă nu este tratată. Întrucât varrooza nu poate fi eradicată complet, singura modalitate de a evita consecințele acesteia este tratarea stupilor prin intermediul metodelor și produselor autorizate. Sunt necesare unele contribuții financiare pentru a ajuta producătorii să își poată permite cheltuielile atrase pentru tratarea în mod corespunzător a stupilor (produse, echipamente, cum ar fi plasele antivarroa).

Ajutorul pentru **raționalizarea transhumanței** are ca obiectiv să faciliteze gestionarea circulației stupilor de albine în Uniune, precum și amenajarea unor spații pentru apicultori în timpul sezonului de înflorire. Gestionarea transhumanței poate fi facilitată prin măsuri precum identificarea stupilor și a ramelor, ținerea unui registru de transhumanță, investiții în materialele care facilitează transhumanța și cartografierea soiurilor de miere. În mai multe state membre, transhumanța este esențială pentru a răspunde nevoilor nutriționale ale albinelor și pentru a asigura polenizarea plantelor.

Măsurile de sprijin pentru efectuarea de **analize asupra mierii** au ca obiectiv ameliorarea comerțului cu miere. Finanțarea analizelor asupra mierii permite apicultorilor să se asigure că mierea introdusă pe piață prezintă caracteristicile fizico-chimice prevăzute în Directiva 2001/110/CE a Consiliului privind mierea⁶; analizele asupra originii botanice a mierii oferă apicultorilor informații exacte cu privire la mierea recoltată, care le permit să obțină prețuri mai mari pentru produsele lor. Sprijinul financiar pentru analiza asupra mierii este esențial pentru a permite acestui serviciu să devină accesibil pentru un mare număr de apicultori.

Repopularea șeptelurilor apicole permite compensarea pierderilor de albine și, prin urmare, evitarea pierderilor la nivelul producției; aceasta poate include finanțarea activităților care promovează producția de măci sau achiziționarea de roiuri de albine.

În cadrul regulamentului, posibilitatea de a include în programele pentru miere proiecte specifice de **cercetare aplicată** pentru ameliorarea calității mierii și diseminarea rezultatelor acestor proiecte pot contribui la îmbunătățirea cunoștințelor producătorilor asupra anumitor practici apicole.

4.2. Recensământul stupilor și al apicultorilor

În conformitate cu articolele 1 și 9 din Regulamentul (CE) nr. 917/2004, statele membre au furnizat informații privind structura sectorului apicol în contextul programelor pentru perioada 2011-2013.

Conform acestor informații, numărul total al apicultorilor din Uniune în 2010 a fost de 506 038, dintre care numai 5,2 % (26 318) au fost considerați apicultori profesioniști (cu peste 150 de stupi).

În 2010, numărul total de stupi din UE a fost de aproximativ 14 milioane (13 985 091), dintre care aproximativ 6 milioane (5 659 551) aparțin apicultorilor profesioniști care dețin, prin urmare, 40 % dintre stupi. Trebuie remarcat faptul că, întrucât nu există nicio obligație juridică la nivelul UE cu privire la înregistrarea stupilor, colectarea de date referitoare la numărul total de stupi nu este armonizată între statele membre și poate fi imprecisă. Deși procentajele de apicultori profesioniști și numărul de stupi pe care aceștia le administrează au crescut față de anul 2007 (33 % dintre stupi), sectorul este încă format în mare parte din apicultori neprofesioniști. Rata de profesionalizare este, în general, scăzută în UE, dar poate varia în mod semnificativ între statele membre; de exemplu, în Germania, peste 99 % dintre apicultori sunt neprofesioniști, în timp ce în Spania 23 % dintre apicultori sunt profesioniști.

⁶ JO L 10, 12.1.2002, p. 47.

De la recensământul din 2007, numărul stupilor din UE a crescut cu 3 % (382 372) până în 2010. Conform apicultorilor, această creștere este necesară pentru a compensa mortalitatea albinelor. Totuși, aceeași creștere a generat și o sporire a producției de miere echivalentă cu 6 % în perioada menționată.

Primele cinci state membre cu cei mai mulți stupi sunt: Spania (19,3 %), Grecia (11,8 %), Franța (10,5 %), România (10 %) și Italia (8,8 %). Cu toate acestea, țările cu cel mai ridicat număr de stupi nu sunt întotdeauna și țările cu cea mai mare producție de miere. Acest fapt poate fi explicat prin diferențe de mediu (clima, cantitățile de nectar, densitatea roiurilor etc.), precum și prin lipsa unei metode armonizate la nivelul UE de monitorizare a numărului de stupi, ceea ce conduce la diferențe considerabile de randament per stup între statele membre (între 9 și 51 kg în 2010 la nivelul UE). În consecință, Germania deține un număr mai mic de stupi (5,6 %) decât Grecia, Italia, Franța și România, dar produce mai multă miere decât oricare dintre aceste țări, datorită randamentelor mai ridicate (până la 37,2 kg per stup în 2011). Și Ungaria înregistrează randamente medii ridicate per stup (27,4 kg în 2010) și este, prin urmare, cel de-al patrulea producător din UE, deși deține numai 7,1 % din stupi.

4.3. Alocarea cheltuielilor

4.3.1. Bugetul per stat membru

În conformitate cu articolul 108 din Regulamentul privind OCP unică, UE oferă finanțarea parțială a programelor apicole cu 50 % din cheltuielile suportate de statele membre.

Trebuie remarcat faptul că fondurile anuale ale Uniunii dedicate sectorului apicol au crescut față de anul 2007, pentru a se ține seama de creșterea numărului stupilor de albine și de nevoile în creștere ale sectorului apicol. În 2011, bugetul a crescut până la 32 de milioane EUR pe an.

Statele membre trebuie să comunice Comisiei programele lor naționale apicole o dată la trei ani, înainte de data de 15 aprilie, în conformitate cu articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 917/2004 (raportul înaintat în 2010 corespunde programelor pentru anii 2011, 2012 și 2013).

Pe baza estimărilor privind cheltuielile statelor membre prevăzute în programele apicole naționale ale acestora, fondurile disponibile din partea Uniunii (32 de milioane EUR pe an pentru perioada 2011-2013) sunt repartizate în funcție de cota deținută de fiecare stat membru din numărul total de stupi din Uniune, cu condiția ca fondurile alocate să nu depășească 50 % din cheltuielile programate pentru fiecare stat membru. În cazul în care jumătate din cheltuielile alocate în cadrul programului național însumează o valoare mai mică decât cea corespunzătoare numărului de stupi, restul de fonduri disponibile sunt redistribuite între statele membre pentru care cheltuielile preconizate depășesc cota-parte din buget [în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 917/2004].

Numărul total de stupi din fiecare stat membru și din Uniune este actualizat și publicat o dată la trei ani în anexa I la Regulamentul (CE) nr. 917/2004.

În 2011, șase state membre (Bulgaria, Danemarca, Germania, Grecia, Finlanda și Suedia) au estimat cheltuieli sub nivelul bugetului care le revenea conform numărului de stupi. Suma corespunzătoare din fondurile UE a fost redistribuită între restul statelor membre.

În 2011, cele cinci state membre cu cel mai mare număr de stupi au obținut împreună o alocare de 55 % din bugetul disponibil din partea UE. Statele membre care dețin cel mai mare număr de stupi sunt, prin urmare, cei mai mari utilizatori ai programului.

4.3.2. *Execuția bugetului*

Conform cifrelor comunicate de statele membre cu privire la execuția bugetului pe tipuri de măsuri, ratele de utilizare din cele 27 de state membre sunt, în general, foarte ridicate (93 % în 2010, 89 % în 2011 și 89 % în 2012). Scăderea ratei de execuție între 2010 și 2011 se poate explica prin faptul că bugetul alocat programului apicol a crescut de la 26,3 milioane EUR la 32 de milioane EUR între acești 2 ani. În general, rata are tendința de a fi mai scăzută în primul an al programului și sporește către anul al treilea.

În 2010 și 2011, cei mai mari beneficiari [Spania (93 %, 84 %), Grecia (97 %, 92 %), Franța (90 %, 88 %), Italia (96 %, 92 %) și România (100 %, 85 %)] au fost foarte eficienți în utilizarea bugetelor alocate. La fel s-a întâmplat și în 2012 [Grecia (97 %), Franța (92 %), Italia (93 %), și România (98 %)], cu excepția Spaniei, unde s-a utilizat numai 69 % din buget.

4.4. **Cheltuielile suportate pe tip de acțiune pe fiecare stat membru**

Analiza cheltuielilor suportate se bazează pe cifrele transmise anual de statele membre în temeiul articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 917/2004. Pentru perioada 2010-2012, cele două măsuri sprijinite la scară mai largă au fost combaterea varroozei și asistența tehnică. Cheltuielile pentru aceste două măsuri au înregistrat în mod sistematic niveluri mai ridicate și au fost relativ constante în cursul programelor succesive, reprezentând, în medie, 27-30 % în cazul combaterii varroozei și 24-28 % în cazul asistenței tehnice.

Mai precis, **măsurile de combatere a varroozei** au fost utilizate de către toate statele membre în 2010; aceasta reflectă faptul că varrooza este endemică în Uniune și este percepută drept principala amenințare pentru supraviețuirea albinelor în conformitate cu răspunsurile la un chestionar lansat de laboratorul de referință al UE pentru sănătatea albinelor⁷. Aceasta se datorează, de asemenea, costului relativ ridicat al tratamentelor împotriva acarianului varroa, estimate a reprezenta între 10 și 20 % din costurile de producție, conform declarațiilor apicultorilor. Statele membre cu cea mai semnificativă utilizare a acestei măsuri au fost Spania, Ungaria și Polonia. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că Grecia a încetat utilizarea acestei măsuri în 2011 și 2012, ca urmare a inflației costurilor tratamentelor, a rezistenței acarianului varroa la tratamente, a riscului de prezență a unor reziduuri în produsele apicole și a climei calde, favorabilă dezvoltării larvelor pe tot parcursul anului și persistenței acarianului varroa.

⁷

http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/eu_ref_lab_bee_health_en.htm.

Măsurile de asistență tehnică sunt utilizate de marea majoritate a statelor membre. Având în vedere numărul de apicultori neprofesioniști și dinamica sectorului, sunt necesare măsuri continue axate pe difuzarea informațiilor. Atât sectorul apicol, cât și statele membre consideră că măsurile de asistență tehnică au efecte foarte benefice asupra producției. Principalii utilizatori ai acestei măsuri în 2011 și 2012 au fost Italia, Grecia, Franța, Germania, Republica Cehă, Polonia și Spania. Trebuie remarcat faptul că au existat modificări ale alocării cheltuielilor pentru asistență tehnică pentru fiecare stat membru între cele două programe apicole: în 2010, Țările de Jos, Bulgaria și România nu au utilizat deloc această măsură, în timp ce, în 2011 și 2012, Bulgaria și România au început să o utilizeze. În Polonia, cheltuielile pentru asistență tehnică au crescut de șase ori între 2010 și 2011-2012. Spania aproape și-a dublat cheltuielile între 2010 și 2011-2012.

Măsurile destinate să asigure **raționalizarea transhumanței** continuă să se afle pe locul al treilea printre măsurile care beneficiază cel mai des de sprijin, reprezentând 16-20 % din cheltuieli. La această măsură recurg în principal țările din sudul Europei, cum ar fi Grecia, Spania și România, cu o floră diversificată și o perioadă lungă de înflorire. Alte state membre, cum ar fi Germania, acordă sprijin în cadrul măsurilor de transhumanță datorită importanței acesteia pentru polenizare.

Măsurile de repopulare a șeptelurilor apicole s-au situat pe poziția a patra. Utilizarea acestei măsuri a reprezentat 19 % din cheltuieli în 2010 și a scăzut la 16 % în 2012. România, Bulgaria și Polonia sunt principalii utilizatori. Organizațiile de apicultori, care sunt implicate în elaborarea programelor, sunt foarte interesate de aceste măsuri, pentru a compensa pierderea roiurilor de albine și creșterea prețurilor acestora. Cu toate acestea, sectorul apicol consideră că acordarea de sprijin pentru repopularea șeptelurilor apicole este, într-o anumită măsură, numai o soluție pe termen scurt și că ar fi necesară investigarea suplimentară a cauzelor mortalității în rândul albinelor și adoptarea de măsuri corespunzătoare.

Măsurile din domeniul **cercetării aplicate** au ocupat locul al cincilea (4-6 % din cheltuieli). Franța este în continuare statul membru care alocă cel mai important buget cercetării aplicate, cu aproximativ 1,4 milioane EUR în 2012; aceasta reprezintă peste jumătate din suma totală alocată acestei măsuri în Uniune. De exemplu, măsurile din domeniul cercetării aplicate au fost utilizate în Franța pentru efectuarea unui studiu privind expunerea albinelor melifere la un pesticid sistemic neonicotinoid⁸.

În cele din urmă, cheltuielile pentru **analiza asupra mierii** sunt cel mai puțin utilizate de către statele membre și sunt în scădere. În 2010, acestea au reprezentat 6 % din cheltuieli, apoi au scăzut la 4 % în 2011 și la 3 % în 2012. Spania, care a fost una dintre țările cu cel mai ridicat buget pentru analizele asupra mierii între 2007 și 2009, și-a redus cheltuielile în 2010 și din nou în 2011 și 2012. Polonia și-a redus, de asemenea, cheltuielile între 2010 și 2011, în timp ce în Bulgaria s-a înregistrat o creștere a cheltuielilor în 2011 și 2012 față de 2010. Aceste variații s-ar putea datora faptului că, după crearea unei rețele de laboratoare, cheltuielile sunt mai puțin substanțiale. Trebuie remarcat faptul că sprijinul acordat analizelor de laborator este

⁸

„A common pesticide decreases foraging success and survival in honey bees” (Un pesticid comun scade productivitatea și rata de supraviețuire a albinelor melifere) în Scienceexpress: <http://sciencemag.org/content/early/recent/29March2012/Page1/10.1126/science.1215039>.

deosebit de apreciat de ambalatorii și distribuitorii de miere, întrucât permite apicultorilor internalizarea acestui cost.

5. EVALUAREA MĂSURILOR PRIVIND SECTORUL APICOL

În 2012, Comisia a însărcinat un consultant extern cu realizarea unei evaluări a măsurilor privind sectorul apicol.

Studiul a evaluat următoarele:

- gradul în care cele șase măsuri din cadrul programelor apicole au afectat producția de miere, comercializarea acestuia și schimburile comerciale cu miere, precum și creșterea albinelor și comerțul cu albine.
- contribuția măsurilor la sprijinirea activității economice și la veniturile apicultorilor profesioniști.
- contribuția măsurilor la stabilitatea prețurilor mierii.

Studiul a fost finalizat în iulie 2013.

Studiul a concluzionat că programele naționale apicole au contribuit la stabilizarea nivelurilor producției de miere în UE, în contextul creșterii costurilor de producție, al amenințărilor la adresa supraviețuirii albinelor și al concurenței internaționale acerbe reflectate în importurile de miere din țări terțe.

Măsurile au contribuit la temperarea creșterii costurilor de producție (în special pentru tratamentele împotriva varroa și pentru repopularea șeptelurilor apicole) și, prin urmare, au limitat impactul acestor costuri asupra venitului apicultorilor. Cele șase măsuri sunt complementare; concluziile privind efectul fiecărei măsuri în parte ar trebui să fie interpretate cu atenție și să ia în considerare sinergiile existente între măsuri.

Activitățile apicole au devenit mai productive datorită îmbunătățirilor structurale aduse acestui sector prin intermediul asistenței tehnice, al raționalizării transumanței, al combaterii varroozei, al modernizării și mecanizării activităților apicole, al cursurilor de formare și al difuzării informațiilor.

Măsurile au permis sprijinirea producției de miere de calitate superioară în UE și au garantat menținerea competitivității segmentului inferior de producție. Înalta calitate și valoarea adăugată a mierii produse în UE permit existența unei disparități semnificative între valoarea unitară medie la exportul mierii din UE și valoarea unitară medie la importul mierii din țările terțe.

În plus, măsurile au avut un impact pozitiv indirect asupra dezvoltării rurale și asupra protecției mediului. Prin reducerea costurilor, aducerea unor îmbunătățiri structurale și sprijinirea veniturilor apicultorilor, măsurile au contribuit la menținerea activității apicole în zonele rurale, care este esențială pentru polenizare și, deci, pentru agricultură. De asemenea, măsurile au încurajat unele practici apicole mai durabile, în special pentru combaterea varroozei.

În cele din urmă, studiul a subliniat faptul că sectorul apicol, industria mierii și statele membre sunt de acord asupra utilității deosebite a programelor naționale apicole pentru susținerea sectorului.

Cu toate acestea, studiul a concluzionat că s-ar putea realiza progrese suplimentare prin optimizarea utilizării măsurilor existente pentru promovarea mierii, încurajarea în continuare a cooperării dintre apicultori, îmbunătățirea diseminării informațiilor privind proiectele de cercetare aplicată și diversificarea surselor de venit ale apicultorilor prin dezvoltarea produselor apicole cu valoare ridicată, precum lăptişorul de matcă, propolisul și polenul.

Având în vedere nevoile sectorului și disparitățile dintre statele membre, contractantul a recomandat, de asemenea, o orientare mai clară din partea Uniunii în cadrul programelor apicole, întrucât alegerea măsurilor concrete se realizează, în prezent, la nivel național sau chiar la nivel regional. Ar trebui, de asemenea, identificate sinergii între programele de cercetare ale Uniunii și cercetarea aplicată la nivel național pentru a se asigura o legătură mai bună între cercetarea fundamentală și cea aplicată și, de asemenea, pentru a evita posibile suprapuneri.

6. SUGESTII DIN PARTEA STATELOR MEMBRE ȘI A SECTORULUI

În octombrie 2012, Comisia a solicitat statelor membre și reprezentanților sectorului să își prezinte observațiile cu privire la programele apicole, cu scopul elaborării prezentului raport.

În ansamblu, după cum rezultă din studiul de evaluare, statele membre și-au exprimat satisfacția cu privire la modul în care sunt gestionate programele și au susținut continuarea acestora, întrucât consideră aceste măsuri foarte utile pentru apicultură și pentru producția de miere.

Statele membre au formulat următoarele sugestii pentru ajustarea măsurilor:

- Germania și Luxemburg au sugerat sincronizarea anului apicol cu anul calendaristic. În prezent, exercițiile financiare ale programelor apicole sunt fixate între data de 16 octombrie a fiecărui an și data de 15 octombrie a anului următor [articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 917/2004], în timp ce măsurile eligibile pentru cofinanțare trebuie să fie puse în aplicare până la data de 31 august a anului în cauză [articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 917/2004]; prin urmare, este dificil să se finanțeze acțiuni puse în aplicare în cursul lunii septembrie și în prima jumătate a lunii octombrie. Pentru programele apicole corespunzătoare perioadei 2014-2016, Comisia intenționează să abordeze această problemă printr-o propunere de modificare a datelor de punere în aplicare a măsurilor, astfel cum sunt prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 917/2004, cu scopul de a asigura punerea în aplicare a măsurilor privind sectorul apicol pe tot parcursul anului.

- Germania a solicitat simplificarea măsurilor administrative și de control, deoarece efortul necesar pentru control pare disproporționat. Statele membre sunt responsabile pentru monitorizarea și evaluarea programelor. Regulamentul (CE) nr. 917/2004 prevede obligația statelor membre de a comunica aceste măsuri în conformitate cu un calendar precis, dar lasă o foarte mare flexibilitate statelor membre pentru punerea în aplicare a controalelor, în conformitate cu principiul general al subsidiarității și cu

evaluarea riscurilor. Pentru programele apicole corespunzătoare perioadei 2014-2016, comunicările adresate Comisiei sunt simplificate și introduse direct prin intermediul sistemului de informații pentru gestionarea și monitorizarea pieței agricole.

- Germania a sugerat sprijinirea unor măsuri suplimentare privind apicultura, îmbunătățirea sănătății albinelor, controlul daunelor cauzate de varrooză, comercializarea mierii și flora meliferă. Toate aceste măsuri pot beneficia deja de un anumit sprijin în cadrul actualelor programe apicole. UE finanțează măsuri specifice suplimentare, în afara programelor apicole, pentru îmbunătățirea sănătății albinelor⁹.

- În ceea ce privește asistența tehnică, Germania a solicitat o descriere mai clară a eligibilității pentru a beneficia de sprijin pentru echipamente pentru apicultori, de exemplu, sub forma unei liste a Comisiei cuprinzând bunurile eligibile pentru sprijin. Comisia consideră că o listă fixă de bunuri ar elimina în parte flexibilitatea necesară pentru a ține seama de variabilitatea structurilor sectorului între statele membre. În plus, investițiile apicultorilor pot fi deja finanțate în cadrul programelor de dezvoltare rurală, care conțin măsuri de modernizare și inovare în domeniul exploatațiilor agricole.

În cele din urmă, Lituania a sugerat acordarea de sprijin pentru a permite micilor apicultori să își reînnoiască echipamentele pentru extragerea mierii și fabricarea de faguri. Un astfel de sprijin poate fi deja acordat în cadrul măsurii pentru asistență tehnică.

Comisia nu a primit observații scrise din partea sectorului în urma cererii sale din octombrie 2012. Cu toate acestea, evaluatorul extern a realizat o consultare detaliată a sectorului prin intermediul unor studii de caz desfășurate în patru state membre¹⁰, al unor interviuri și anchete pe internet și a concluzionat că sprijinul oferit de măsuri a fost foarte apreciat de apicultori și asociațiile de apicultori, întrucât a permis reducerea costurilor de producție într-un sector sub presiune. Cu toate acestea, apicultorii și asociațiile lor au subliniat necesitatea de a dezvolta tratamente mai eficiente pentru a combate varroa și pentru a își reduce costurile. Aceștia au observat, de asemenea, că, deși măsura pentru repopularea șeptelului apicol permite compensarea parțială a pierderilor de roiuri de albine, aceasta este numai o soluție pe termen scurt și ar fi necesară investigarea cauzelor mortalității în rândul albinelor și adoptarea de măsuri corespunzătoare.

7. CONCLUZII

Programele naționale apicole au ca obiectiv îmbunătățirea producției și a comercializării mierii în Uniunea Europeană. În toate statele membre, acestea oferă sprijin direct pentru apicultură, un sector de mici dimensiuni din perspectiva producției, dar indispensabil pentru agricultură datorită polenizării.

Din punctul de vedere atât al statelor membre, cât și al operatorilor, programele naționale apicole au fost benefice pentru sectorul apicol. Măsurile permit menținerea nivelurilor producției de miere de înaltă calitate în UE, în pofida unui context dificil,

⁹

http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/bee_health_en.htm.

¹⁰

Spania, Germania, Ungaria și Grecia.

marcat de creșterea costurilor de producție, de amenințările la adresa supraviețuirii albinelor și de concurența internațională acerbă reflectată în importurile de miere ieftină din țări terțe.

Având în vedere informațiile cuprinse în prezentul raport și rezultatele evaluării măsurilor privind sectorul apicol, Comisia nu are în vedere o modificare a listei măsurilor eligibile pentru sectorul apicol, astfel cum este prevăzută în Regulamentul (CE) nr. 1234/2007. Cu toate acestea, Comisia va propune modificarea Regulamentului de punere în aplicare (CE) nr. 917/2004 pentru a asigura posibilitatea aplicării și finanțării măsurilor privind sectorul apicol pe tot parcursul anului și pentru a îmbunătăți gestionarea acestora.

În plus, Comisia va depune eforturi în vederea unei mai bune coordonări între proiectele naționale de cercetare aplicată și proiectele de cercetare ale Uniunii în scopul de a optimiza utilizarea rezultatelor și de a îmbunătăți diseminarea acestora în sectorul apicol.

În cele din urmă, Comisia va căuta să îmbunătățească în continuare eficiența măsurilor existente prin identificarea sinergiilor potențiale între măsurile privind sectorul apicol și programele de dezvoltare rurală. Acest lucru ar putea să implice măsuri de dezvoltare rurală, cum ar fi susținerea începerii activității de către tinerii apicultori și modernizarea exploatațiilor, precum și utilizarea măsurilor agricole și de mediu pentru a crește disponibilitatea plantelor melifere pentru albine.